

Patientinformation og øvelsesprogram

Hensigten med øvelserne

- At bevare eller genvinde fri bevægelighed i skulderleddet
- At afspænde og aktivere musklerne
- At modvirke hævelse af armen

Efter en brystoperation har vævet en tendens til at blive stramt. Risikoen for stramhed øges, hvis du efterfølgende skal have strålebehandling. Derfor er det vigtigt, at du laver øvelser med armen. Lige efter operationen kan du fristes til at holde armen ind til kroppen. Prøv i stedet at bevæge armen frit, som du plejer.

Man kan have en tendens til at trække den opererede sides skulder frem efter en brystoperation. Vær opmærksom på at rette dig op og kig evt. i spejlet, om dine skuldre er i samme højde.

Hvilestillinger

I den første tid kan det være svært at finde en behagelig hvilestilling. Det kan være en god idé at understøtte armen med en pude de første dage. Når du ligger på den ikke opererede side, kan du anbringe en pude under operationsarmen.

Vær opmærksom på, at hovedpuden kun anvendes til nakken og hovedet, og ikke ligger helt ned under skuldrene, så de trækkes frem i en forkert stilling.

Kontrol hos fysioterapeuten

Tre uger efter din operation får du en kontroltid, hvor fysioterapeuten vil følge op på de øvelser, du blev instrueret i inden din operation.

Du tilbydes desuden en kontrol, en måned efter endt strålebehandling, men du kan ved problemer eller spørgsmål kontakte os:

Fysio- og Ergoterapien, Esbjerg: 79 18 23 75 eller Fysioterapien, Grindsted: 79 18 96 81.

Genoptagelse af dagligdag

Det er vigtigt, at du i efterforløbet er opmærksom på evt. ændringer omkring det opererede område og den opererede sides arm.

Derhjemme skal du prøve dig frem med, hvad armen kan holde til. Du skal være opmærksom på symptomer såsom hævelse eller smerte. Hvis du får disse gener, er du måske gået for hårdt til værks. Start derfor med mindre belastning og øg så efterhånden. Hold pauser mellem aktiviteterne, især ved ensidigt arbejde, håndarbejde, husligt arbejde, eller når du sidder ved computeren.

Brystopereret

Tilstande som kan opstå efter operationen

Strengfornemmelse

Nogle brystopererede kan opleve en strenget struktur i armhulen og ud i armen - nogle gange helt ned i hånden. Det kan være forårsaget af en stram muskelhinde over brystet eller et sammenvokset lymfekar. I begge tilfælde er det vigtigt at lave udspændingsøvelser.

Hævelse af armen

Nogle brystopererede kan opleve, at hånden eller hele armen hæver. Det er naturligt, at der lige efter operationen kan opstå hævelse, som aftager igen.

Armen kan hæve op, fordi lymfesystemet bliver overbelastet. Det kan ske, hvis du bruger armen til den samme aktivitet for længe ad gangen. Det kan også opstå, hvis armen holdes for meget i ro, hænger nedad, eller at du glemmer/er bange for at bruge den.

Vær opmærksom på følgende symptomer:

- En følelse af, at hånden og/eller armen er hævet og mere hård og spændt, end den plejer.
- En følelse af, at armen er tung og træt.
- Fordybning i huden efter ringe, ur, tøj eller BH-strop i den opererede side.

Hævelsen vil i de fleste tilfælde forsvinde spontant efter brug af venepumpeøvelser. Anbring evt. armen højt og gerne over hjertehøjde, når du hviler.

En hævelse kan opstå umiddelbart efter operationen eller op til flere år efter. I nogle tilfælde forsvinder hævelsen ikke, og det kan udvikle sig til lymfødem. Lymfødem er en øget mængde væske i vævet, som kan opstå efter fjernelse af lymfeknuder.

Hvis du oplever overstående symptomer, og hvis hævelsen ikke forsvinder i løbet af 1-2 uger, bør du kontakte Fysio- og Ergoterapien, Kræft- eller Brystkirurgisk Ambulatorium. Det er vigtigt, at du lytter og reagerer på de signaler, kroppen sender dig.

Øvelser

Øvelserne laves to gange dagligt, indtil du skal til 3-ugers kontrol i Fysioterapien. Det må gerne stramme, men ikke være smertefuldt at lave øvelserne.

Du kan finde videoklippene på sygehusets hjemmeside:

<https://esbjerggrindstedsygehus.dk/afdelinger/fysio-og-ergoterapien/patientinformationer>.

Klik på overskriften *Bryst* og derefter på *Brystopereret* for at se videoerne.

VED SPØRGSMÅL KAN DU KONTAKTE:

Kræft Ambulatoriet: 79 18 22 33

Brystkirurgisk Ambulatorium: 79 18 23 16

Fysio- og Ergoterapien, Esbjerg: 79 18 23 75

Fysioterapien, Grindsted: 79 18 96 81

Brystopereret

Øvelse 1

Knyt hænderne og kryds armene foran brystet. Før herefter armene bagud med strakte albuer og spredte fingre.

Gentag 10 gange.

Øvelse 2

Sæt hænderne på skuldrene og lav store cirkelbevægelser med albuerne i begge retninger.

Gentag 10 gange.

Øvelse 3

Sæt hænderne bag nakken og før albuerne frem foran ansigtet og derefter bagud.

Gentag 10 gange.

Øvelse 4

Flet fingrene, stræk albuerne og før armene op over hovedet. Undgå at løfte skuldrene. Sænk derefter armene langsomt.

Gentag 10 gange.

Brystopereret

Øvelse 5

Før den opererede sides arm ud til siden, op til øret og ned igen.

Gentag 10 gange.

Øvelse 6

Sid eller stå med armene afslappet ned langs siden. Træk skulderbladene ned mod modsatte "baglomme" og hold spændingen 5 sekunder.

Gentag 10 gange.

Øvelse 7

Lig med albuen bøjet i 90 grader ud fra kroppen, så den ligger afslappet og godt understøttet. Drej hovedet til modsatte side og pres skulderen ned mod underlaget.

Hold stillingen min. 30 sekunder - gerne op til 2-3 minutter.

Brystopereret

KONTAKT TIL KOMMUNEN

Billund Kommune - Sundhed og træning: 79 72 70 23

Esbjerg Kommune - Sundhedscenter: 76 16 69 69

Fanø Kommune - Sundhedshuset: 76 66 08 60

Varde Kommune - Center for Sundhedsfremme: 79 94 60 60

Vejen Kommune - Brørup Sundhedscenter: 79 96 64 34

Tilbud i kommunen
Din hjemkommune har forskellige tilbud til borgere, der har kræft, har haft kræft eller har senfølger efter kræft. Tilbuddene er gratis og du kan få henvisning hos din egen læge eller fra sygehuset. Du har også mulighed for selv at kontakte din hjemkommune direkte.

Du kan kontakte din kommune på ovenstående telefonnumre.

I kommunen vil du komme til en afklarende samtale med en sundhedsfaglig koordinator med særlig viden inden for kræftsygdom. Du vil her blive vejledt i, hvilke af din kommunes tilbud du kan have gavn af. Der tages udgangspunkt i, hvad der er vigtigt for dig, dine forudsætninger og dine ressourcer.